

Grundvandsbeskyttelse

I Danmark er forsyningen med drikkevand baseret på rent grundvand, som efter simpel vandbehandling i form af iltning og filtrering i sandfilter, sendes direkte ud til forbrugerne.

Grundvandet bliver dannet når nedbør rammer jordoverfladen, hvorfra det siver ned gennem jordlagene og havner i grundvandsmagasinet. Hvis jorden er forurenet der hvor grundvandet dannes, vil forureningen ofte blive udvasket til grundvandsmagasinet. Det er derfor vigtigt forebyggende at beskytte vores grundvand, så vi også har nok rent drikkevand fremover.

Det er især nærområderne omkring drikkevandsboringer som er sårbare overfor forurening, men når det kommer til grundvandsbeskyttelse er det ofte også nødvendigt at beskytte andre sårbare områder, som fx der hvor grundvandet bliver dannet.

Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse

Miljøstyrelsen kortlægger grundvandsressourcen, og udpeger områder hvor det er nødvendigt med en ekstra indsats for at beskytte grundvandet. Når Miljøstyrelsen har afsluttet kortlægningen, gives den videre til Kommunerne, som derefter udarbejder indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse. Dette sker i samarbejde med bl.a. vandforsyningerne.

I indsatsplanerne vises behovet for beskyttelse af grundvandet, hvilke indsatser der er nødvendige for at beskytte grundvandet samt hvem der er ansvarlig for at indsatserne bliver udført.

Indsatsplaner i Frederikssund Kommune

Grundvandsressourcen i Frederikssund Kommune blev første gang kortlagt af det tidligere Frederiksborg Amt omkring årtusindeskiftet. Amtet, og sidenhen Frederikssund Kommune, udarbejdede indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse. Planperioden for disse indsatsplaner er for længst udløbet, og samtidig har Miljøstyrelsen afsluttet genkortlægning af grundvandsressourcen i hele Frederikssund Kommune i 2020. Frederikssund Kommune er blevet genkortlagt fordi der er kommet meget mere viden og nye metoder til, siden den første kortlægning. Der skal derfor udarbejdes nye indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse i løbet af 2021/2022.

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

I januar 2019 vedtog den daværende regering en tillægsaftale til Pesticidstrategi 2017-21, som skal medvirke til at nedbringe risikoen for forurening af grundvandet fra pesticider, med særlig fokus på ophør af erhvervsmæssig brug af pesticider inden for de boringsnære beskyttelsesområder (herefter kaldt BNBO).

Kommunerne skal derfor gennemgå alle BNBO'er på arealer hvor der anvendes pesticider til erhvervsmæssige formål, og vurdere behovet for indsatser inden udgangen af 2022.

Ved behov for grundvandsbeskyttende tiltag, skal der så vidt muligt forsøges at lave frivillige aftaler mellem kommune, vandforsyning og de berørte lodsejere. Aftalerne kan fx være i form af dyrkningsaftaler, naturprojekter, skovrejsning, jordfordelingsprojekter, eller opkøb af jord.

Hvis det ikke er muligt at indgå frivillige aftaler, giver lovgivningen mulighed for at nedlægge forbud for at undgå forurening af grundvandet eller at pålægge en lodsejer de rådighedsindskrænkninger, som er nødvendige for at beskytte grundvandet.

Berørte lodsejere skal modtage fuld erstatning på markedsvilkår. Det er vandværkets forbrugere der får glæde af tiltaget, som skal betale erstatningen via vandtaksten. Det er ikke muligt at sige på forhånd hvor stor en stigning i vandtaksten det kan medføre, da det er afhængigt af hvilken indsats der gennemføres, hvordan udgifterne finansieres og hvor mange forbrugere vandværket har til at dele udgifterne.

For de arealer hvor kommunen har vurderet at der er behov for tiltag til grundvandsbeskyttelse, men hvor det ikke har været muligt at indgå frivillige aftaler inden udgangen 2022, vil der blive indført et generelt sprøjteforbud inden for BNBO,

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) i Frederikssund Kommune

I Frederikssund Kommune blev der beregnet BNBO første gang i 2014, som blev politisk vedtaget i 2015. Miljøstyrelsen har sidenhen fået ny viden om grundvandsressourcen i forbindelse med grundvandskortlægningen, og der er også sket ændringer i indvindingen på flere vandværker. Samtidig er der kommet nye retningslinjer for, hvordan BNBO skal beregnes. Det er derfor nødvendigt at få genberegnet BNBO.

I dag er det Miljø- og Fødevareministeren (Miljøstyrelsen), der er myndighed for afgrænsning og udpegning af BNBO. BNBO er juridisk gældende når de er udpeget i Bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer, som opdateres hvert år den 1. januar.

Beregning af BNBO for vandværkerne på Hornsherred er afsluttet, og vil blive udpeget 1. januar 2021, mens BNBO for vandværkerne i Frederikssund og Slangørup bliver beregnet i slutningen af 2020 og vil blive udpeget 1. januar 2022.

Afgrænsning af BNBO fremgår af [Miljøstyrelsens webgis](#), både dem der er i høring og dem der er udpeget.

Risikovurdering for BNBO i Frederikssund Kommune blev politisk vedtaget december 2022. Risikovurdering for BNBO hentes ved at følge dette [link](#).

Procedure

Opgaven med at beskytte grundvandet inden for BNBO løses samtidig med udarbejdelsen af indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse. På den måde vurderes hele behovet for beskyttelse af grundvandet og evt. indsatser til beskyttelse af grundvandet gennemføres af én omgang. Dette er det mest hensigtsmæssige for alle parter, især de berørte lodsejere.

I efteråret 2020 påbegyndes arbejdet med udpegning af de områder hvor konkrete indsatser for at beskytte grundvandet er nødvendige. Når BNBO er blevet juridisk gældende ved udpegning, vil de berørte lodsejere blive kontaktet om muligheden for at indgå frivillige aftaler. Det er dog altid muligt at indgå frivillige aftaler på egen hånd, hvis både lodsejere og vandværker ønsker at gå i gang tidligere i processen.

Hvad kan du selv gøre for at beskytte grundvandet

Som enkeltperson er der meget du kan gøre for at beskytte grundvandet, og det hjælper rent faktisk.

- Stop brugen af bekæmpelsesmidler i din have. Mange tror fejlagtigt at det kun er landbrugets brug af pesticider som forurener vores grundvand, men der ses ofte også massive forureninger med pesticider under byområder. Der er desuden mange gevinster ved at droppe bekæmpelsesmidlerne i haven, [du kan læse mere her om giftfri haver](#)
- Undgå oliespild – sørg for at din olietank og rørføringer altid er i god stand. Sløjf olietanke som ikke længere er lovlige. [Du kan læse mere om sløjfning af olietanke her](#)
- Glatførebekæmpelse med omtanke – salt nedbrydes ikke i jorden men udvaskes direkte til

grundvandsmagasinet. Brug derfor ikke mere salt end nødvendigt, brug gerne en type tømiddel der er miljøvenlig og fjern sne mekanisk.

- Sløjfning af ubenyttede borer og brønde – de udgør en direkte spredningsvej for forurening af grundvandet. [Du kan læse mere om sløjfning af borer og brønde her](#)
- Spar på drikkevandet – det beskytter ikke grundvandet mod forurening, men det kan være med til at sikre at der er nok drikkevand. Ud over de gængse råd med ikke at lade vandet løbe mens du børster tænder osv. kan det fx også være en god ide at opsamle regnvand til at vande have med.